

Lühiülevaade vene keele rahvusvahelistest tasemeeksamitest

2014. aasta kevadel sooritavad eesti õppekeelega koolide lõpetajad vene keele riigieksamina vene keele rahvusvahelise tasemeeksami **ТРКИ-1** (I сертификационный уровень общего владения русским языком) või **ТРКИ-2** (II сертификационный уровень общего владения русским языком).

B1-taseme eksam (ТРКИ-1, I уровень общего владения русским языком)

Eksam **ТРКИ-1** vastab Euroopa keeleõppe raamdokumendi kuuest keeleoskustasemest kolmandale (B1).

Eksam on mõeldud iseseisva keelekasutaja suhtluskäve tasemel õppijale, kes on õppinud vene keelt võõrkeelena.

Sellele tasemele jõudnut iseloomustab võime suhelda mitmesugustes igapäevaelu situatsioonides ja teha end mõistetavaks venekeelses keskkonnas. Eeldusel, et baasteadmised on omandatud, kulub B1-tasemele jõudmiseks 160–180 tundi. Neil, kes alustavad õppimist nullist, tuleb taseme saavutamiseks läbida 440–460 tundi. Nimetatud tundide hulk on ligikaudne, see võib varieeruda sõltuvalt õpitingimustest ja õpilase individuaalsetest võimetest.

Eksami osad ja kestus

Eksam koosneb kirjalikust ja suulisest osast, kirjalik osa omakorda leksikast ja grammatikast, lugemisest, kuulamisest ja kirjutamisest. Iga osa kestus on ette antud. Eksam toimub kahel päeval.

Tabel 1. **ТРКИ-1** eksami ülesehitus

Test	Kestus	Tekstid/üksikküsimused	Märkused
Leksika. Grammatika	40 min.	0/100	
Lugemine	50 min.	3/20	Lubatud kasutada kakskeelset sõnaraamatut
Kuulamine	35 min.	6/30	
Kirjutamine	60 min.	2 ülesannet	Lubatud kasutada kakskeelset sõnaraamatut

Rääkimine	60 min.	4 ülesannet/13	3. ja 4. ülesande ettevalmistamiseks on ette nähtud 25 minutit
-----------	---------	----------------	--

Leksika. Grammatika

Testi eesmärk – mõõta keeleteadmisi, mis on vajalikud teatud kommunikatiivsete ülesannete lahendamiseks vastavalt vene keele kui võõrkeele riiklikule standardile (esimene sertifitseeritud tase). Leksika ja grammatika testiga kontrollitakse leksikaalsete üksuste tundmist ja kasutamist kontekstis (küsimused 1–15); eessõna kasutamist ja erinevate sõnaliikide käändevormide moodustamist (16–47); õige verbivormi kasutamist, arvestades aspekti ja aja kategooriat, liikumisverbide kasutamist (48–79); liht- ja liitlause struktuuri tundmist (80–100). Test koosneb neljast osast, kokku on 100 valikvastustega küsimust. Testi ülesanded põhinevad sõnavara miinimumil (u 2300 üksust), mille ulatus on määratletud vene keele kui võõrkeele esimese sertifitseeritud keeleoskustaseme riikliku standardiga.

Võimalik maksimaalne tulemus on 100 palli. Testi hindamisel eristatakse kahte taset: **rahuldav** – mitte vähem kui 66% testi tulemusest (mitte vähem kui 66 palli); **mitterahuldav** – vähem kui 66% testi tulemusest (vähem kui 66 palli).

Lugemine

Testi eesmärk – kontrollida üldist lugemisoskust ja oskust aru saada otsesõnalistest faktipõhistest tekstidest. Test koosneb kolmest tekstist, kokku on 20 üksikküsimust. Lugemisosa tekstid on jutustavad-kirjeldavad ning sisaldavad arutluse elemente, nende temaatika on seotud sotsiaal- ja kultuurisfääriga. Ülesannetega mõõdetakse oskust mõista teksti peamist mõtet, põhiväiteid ja üksikasju ning autori suhtumist. Tekstide kogumaht on 800–100 sõna. Ülesanded on valikvastustega (kolmene valik). Võimalik maksimaalne tulemus on 140 palli. Testi hindamisel eristatakse kahte taset: **rahuldav** – mitte vähem kui 66% testi tulemusest (mitte vähem kui 92 palli); **mitterahuldav** – vähem kui 66% testi tulemusest (vähem kui 92 palli).

Kuulamine

Testi eesmärk – kontrollida üldist kuulamisoskust, teksti peamisest mõttest arusaamist ning valikulise info tabamise oskust. Ülesanded hõlmavad nii monoloogi kui dialoogi kuulamist. Test koosneb kuuest tekstist, kokku on 30 üksikküsimust. Küsimused 1–15 põhinevad dialoogidel, küsimused 16–30 monoloogidel. Ülesanded on valikvastustega. Võimalik maksimaalne tulemus on 120 palli. Testi hindamisel eristatakse kahte taset: **rahuldav** – mitte vähem kui 66% testi tulemusest (mitte vähem kui 79 palli); **mitterahuldav** – vähem kui 66% testi tulemusest (vähem kui 79 palli).

Kirjutamine

Testi eesmärk – kontrollida üldist kirjutamisoskust, oskust kirjutada lihtsamaid seotud tekste ja isiklikke kirju tuttavatel teemadel; edasi anda infot, kirjeldada sündmusi; vahendada oma tundeid ja mõtteid. Test koosneb kahest ülesandest. Esimene ülesanne põhineb 600–700-sõnalisel kirjeldaval-jutustaval tekstil, mis sisaldab arutluse elemente. Ülesandeks on lugeda teksti ja panna kirja selle peamine sisu, toetudes etteantud küsimustele. Teine ülesanne kontrollib kirja kirjutamise oskust. On antud situatsiooni kirjeldus, millest lähtuvalt luuakse 20-lauseline tekst. Võimalik maksimaalne tulemus on 80 palli.

Rääkimine

Testi eesmärk – kontrollida üldist rääkimisoskust, info vahetamise oskust ning oskust toime tulla nii küsija kui vastaja rollis; oskust kirjeldada, selgitada, esitada arvamust ning oskust küsida teavet või seda jagada. Test on kaheosaline ja koosneb neljast ülesandest.

Esimene ja teine ülesanne sooritatakse dialoogi vormis. Ülesandeks on vastata küsimusele või alustada dialoogi vastavalt situatsiooni kirjeldusele. Kolmas ülesanne sooritatakse monoloogi vormis. Testitaval tuleb lugeda kirjeldavat-jutustavat teksti. Neljas ülesanne on monoloog etteantud teemal. Võimalik maksimaalne tulemus on 170 palli.

B2-taseme eksam (ТРКИ-2 II сертификационный уровень общего владения русским языком)

Eksam *ТРКИ-II* eeldab keele valdamist edasijõudnu tasemel ja vastab Euroopa keeleõppe raamdokumendi kuuest keeleoskustasemest neljandale (B2).

Sellele tasemele jõudnut iseloomustab küllalt kõrge sotsiaalne suhtluspädevus erinevates eluvaldkondades. B2-tasemele jõudmiseks kulub vähemalt 720 tundi eeldusel, et on jõutud juba B1-tasemele.

Eksami osad ja kestus

Eksam koosneb kirjalikust ja suulisest osast, kirjalik osa omakorda lugemisest, kirjutamisest kuulamisest, leksikast ja grammatikast. Iga osa kestus on ette antud. Eksam toimub kahel päeval.

Tabel 2. *ТРКИ-2* eksami ülesehitus

Test	Kestus	Tekstid/üksikküsimused
Lugemine	60 min.	6/25
Kirjutamine	60 min.	3 ülesannet
Kuulamine	35 min.	8/21
Rääkimine	45 min.	5 ülesannet

Leksika. Grammatika	70 min.	0/100
------------------------	---------	-------

Eksamitulemused ja tunnistus

Tabel 3. **TPKH-2** eksami tulemused

Kogu eksam	570 palli (100%)
Lugemine	150 palli (100%)
Kirjutamine	65 palli (100%)
Kuulamine	115 palli (100%)
Rääkimine	140 palli (100%)
Leksika. Grammatika	100 palli (100%)

Eksami edukaks sooritamiseks ja B2-taseme tunnistuse saamiseks on nõutav iga testi vähemalt 66% sooritus, kusjuures ühe testi sooritus võib jääda 60%. Eksami edukalt sooritanu saab tasemetunnistuse, millele kantakse nii iga osaoskuse sooritusprotsent kui ka pallid. Kui eksaminand saavutab vähemalt 50% (285 palli) üldisest tulemusest, on tal õigus saada B1-taseme tunnistus. Lisaks sellele kantakse tunnistusele ka lõpphinne sõnalises vormis (rahuldav).

Lugemine

Testi eesmärk – mõõta üldist ja detailset lugemisoskust, oskust aru saada eri eesmärkidel koostatud tekstidest (ajaleheartiklid, ülevaated, ilukirjandus jm) ning neid adekvaatselt interpreteerida, kasutades sobivaid lugemisstrateegiaid. Test koosneb kolmest ülesandest ning 6 tekstist, kokku on 25 üksikküsimust. Tekstide kogumaht on 1000–1200 sõna. Kõik ülesanded on valikvastustega (kolmene valik). Esimese ülesandega (küsimused 1–8) mõõdetakse faktipõhise info leidmist, peamise ja teisejärgulise info eristamist, oskust üldistada ning mõista autori otseselt väljendatud suhtumist. Teise ülesandega (9–15) mõõdetakse teksti põhisisu ja tähtsamate üksikasjade mõistmist, oskust eristada tekstis peamist ja teisejärgulist. Kolmas ülesanne (16–25) mõõdab ilukirjandusliku teksti mõistmist, sündmuste käigust arusaamist, oskust määratleda autori kaasatust sündmustesse, aga ka oskust väljendada oma arvamust loetu kohta. Ilukirjandusliku teksti lugemisel võib kasutada vene keele seletavat sõnaraamatut.

Kirjutamine

Testi eesmärk – kontrollida kirjaliku suhtluse oskust ja üldist kirjutamisoskust. Test koosneb kolmest ülesandest. Ülesanded hõlmavad nii mitteformaalset kui formaalset kirjavahetust. Esimeseks ülesandeks

on kirjutada 50–70-sõnaline soovitusliku iseloomuga kiri. Eksaminandile on ette antud kuni 180-sõnaline tekst (nt erinevad kuulutused). Teiseks ülesandeks on kirjutada ametlik tekst vastavalt ülesandes antud situatsioonikirjeldusele. Loodava teksti pikkus on 30–50 sõna. Kolmandaks ülesandeks on kirjutada isiklik kiri vastavalt ülesandes antud situatsioonikirjeldusele ja sisupunktidele. Loodava teksti eeldatav pikkus on vähemalt 70–80 sõna.

Kuulamine

Testi eesmärk – kontrollida üldist kuulamisoskust, oskust leida tekstist valikulist infot, mõista nii põhiväiteid kui üksikasju. Test sisaldab erinevaid audiotekste, millele on tehtud 5 ülesannet, kokku on 21 üksikküsimust. Kolm teksti on monoloogi ja kaks dialoogi vormis. Kõiki tekste kuulatakse üks kord. Selle osa sooritamisel ei ole lubatud kasutada sõnaraamatut. Esimeses ülesandes kuulab eksaminand lõiku uudistest (küsimused 1–4), teises ülesandes reklaami (5–8), kolmandas ühe dialoogis osaleja repliiki (9–12), neljandas dialoogi (13–16) ja viiendas fragmenti intervjuu videosalvestisest (17–21). Kõik ülesanded on valikvastustega (kolmene valik).

Rääkimine

Testi eesmärk – kontrollida üldist suulise suhtluse ja rääkimisoskust. Test koosneb viiest ülesandest.

Esimene ülesanne sooritatakse dialoogi vormis. Eksaminandile esitatakse väide, millele ta peab reageerima vastavalt ülesande püstitusele (nt mitte nõustuma esitatud väitega). Iga väidet esitatakse üks kord. Teine ülesanne sooritatakse dialoogi vormis. Eksaminand peab vastama kaasvestleja repliigile vastavalt situatsioonikirjeldusele. Iga repliiki esitatakse üks kord. Esimene ja teine ülesanne sooritatakse ettevalmistuseta. Kolmas ülesanne sooritatakse pärast videofragmenti vaatamist. Eksaminand peab põhjalikult jutustama nähtust: kirjeldama situatsiooni ja tegelasi, ta peab ka oletama, miks selline situatsioon tekkis. Ülesande ettevalmistamiseks antakse aega 10 minutit. Neljas ülesanne sooritatakse dialoogi vormis. Eksaminand on dialoogi initsiaator ning tema vestluskaaslaseks on testi läbiviija. Testitav peab läbi lugema ülesandes antud kuulutuse teksti (nt otsitakse töötajat) ning esitama vestluskaaslasele üksikasjalisi küsimusi vastavalt ülesande püstitusele. Ülesande ettevalmistamiseks antakse aega kolm minutit. Viies ülesanne sooritatakse vestluse vormis. Eksaminandi ülesandeks on osaleda arutelus sotsiaalselt tähtsal teemal, tema vestluskaaslaseks on testi läbiviija. Vestluse käigus tuleb avaldada arvamust antud küsimuses ning ka põhjendada oma seisukohta, samuti tuleb adekvaatselt reageerida intervjuueeriya repliikidele. Ettevalmistusaega ei ole ette nähtud.

Leksika ja grammatika

Testi eesmärk – mõõta keeleteadmisi, mis on vajalikud teatud kommunikatiivsete ülesannete lahendamiseks vastavalt vene keele kui võõrkeele riiklikule standardile (teine sertifitseeritud tase). Kuueosaline test sisaldab 100 üksikküsimust. Ülesanded on kõik valikvastustega (2–4 valikut). Selle osa sooritamisel ei ole lubatud kasutada sõnaraamatut.

Põhjaliku ülevaate eksamitest leiab näidistöö metoodilisest juhendist, mille on koostanud Venemaa Rahvaste Sõpruse Ülikooli spetsialistid.